

2010

HENRYK DOMAŃSKI

**PRZEDSIĘBIORCY NA TLE INNYCH
GRUP SPOŁECZNYCH W POLSCE.
POCHODZENIE SPOŁECZNE,
DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE
I WIZERUNEK W SPOŁECZEŃSTWIE**

Warszawa, 2 grudnia 2010

Samocena sytuacji finansowej

	1992			1995			1997			1999			2002			2005		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Inteligencja	9,8	18,9	25,7	20,4	36,3	30,7	17,1	34,8	25,9	18,4	33,2	31,0	21,5	27,5	31,0	12,7	20,9	30,9
Niżsi umysłowi	6,3	19,2	13,1	9,6	19,0	12,3	10,8	25,9	11,2	7,9	17,8	13,5	8,7	19,3	13,7	11,6	25,4	13,8
Właściciele	16,3	30,4	25,3	15,6	24,7	21,3	25,3	37,3	22,7	13,5	29,5	27,2	8,1	16,0	19,9	17,0	17,0	23,6
Robotnicy	4,7	10,4	5,6	5,5	16,6	4,8	7,8	21,5	9,4	3,6	12,1	9,9	5,8	8,4	5,9	8,8	11,5	6,4
Rolnicy	7,3	8,1	4,0	9,3	14,7	2,8	7,6	17,6	8,0	3,4	7,6	4,9	7,5	9,8	8,5	5,0	10,1	2,2
Ogółem	6,6	14,1	11,1	9,0	19,0	9,6	10,8	24,6	12,2	6,8	16,2	13,4	8,5	14,0	11,7	10,0	16,5	11,7

1 – % zadowolonych z własnej sytuacji finansowej

2 – % stwierdzających, że sytuacja finansowa uległa poprawie

3 – % stwierdzających, że dochody ich rodzin są wyższe od innych dochodów

Warunki mieszkaniowe i zasobność materialna

		Inteligencja	Niżsi umysłowi	Właściciele	Robotnicy	Rolnicy	Ogółem
1992	Własny dom	19,7	20,4	28,4	21,3	72,0	29,8
	Własne mieszkanie	30,3	15,8	23,5	6,6	4,1	11,5
	Posiadanie domku letniskowego	11,5	4,5	5,1	1,1	0,0	2,9
	Posiadanie samochodu	65,4	47,0	76,9	25,7	30,9	38,2
1995	Własny dom	25,9	19,7	32,6	26,9	69,6	31,8
	Własne mieszkanie	36,6	18,4	16,9	8,6	9,7	14,1
	Posiadanie domku letniskowego	11,5	6,2	9,0	1,3	1,4	3,9
	Posiadanie samochodu	71,7	46,8	73,0	28,6	33,6	40,5
1997	Własny dom	22,8	19,1	36,5	26,2	68,0	30,8
	Własne mieszkanie	36,4	22,9	22,3	14,4	8,0	18,5
	Liczba m ² na osobę	25,1	20,9	21,7	18,9	23,2	20,9
	Posiadanie domku letniskowego	7,4	3,6	12,1	2,5	1,7	3,9
	Posiadanie samochodu	62,7	50,7	74,3	37,1	36,8	45,8

	Inteligencja	Niżsi umysłowi	Właściciele	Robotnicy	Rolnicy	Ogółem	
1999	Własny dom	21,5	22,0	38,8	27,1	73,2	31,8
	Własne mieszkanie	39,3	23,8	20,4	12,1	11,3	18,5
	Liczba m ² na osobę	23,9	22,4	31,8	19,4	23,4	20,9
	Posiadanie domku letniskowego	13,1	5,3	8,7	2,3	0,4	4,4
	Posiadanie samochodu	66,4	51,9	77,9	37,6	43,3	47,5
2002	Własny dom	20,8	19,7	44,0	29,4	73,8	33,1
	Własne mieszkanie	45,5	36,6	29,6	21,2	8,8	26,6
	Liczba m ² na osobę	26,7	22,3	25,5	19,5	25,2	22,2
	Posiadanie domku letniskowego	15,4	6,1	2,4	2,5	2,0	4,7
	Posiadanie samochodu	69,5	62,0	79,0	49,6	59,9	58,3
2005	Własny dom	20,7	18,8	50,0	30,8	65,8	31,2
	Własne mieszkanie	52,2	37,7	29,6	23,5	20,8	30,6
	Liczba m ² na osobę	27,9	23,8	29,9	23,7	29,4	25,1
	Posiadanie domku letniskowego	10,9	5,0	7,5	2,3	1,7	4,1
	Posiadanie samochodu	76,4	59,7	77,8	48,4	58,5	57,1

Bezrobocie i szanse znalezienia pracy

	1992			1995			1997			1999			2002			2005		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Inteligencja	3,8	7,0	20,3	4,4	12,4	22,8	6,3	13,7	32,4	4,2	15,0	22,9	4,4	16,2	14,8	8,2	27,3	21,8
Niżsi umysłowi	11,0	15,2	9,5	14,7	25,9	18,2	12,0	27,5	23,0	13,6	26,6	13,8	15,9	31,6	9,7	20,2	38,9	15,8
Właściciele	16,3	22,8	25,0	8,9	15,6	16,9	10,7	28,0	32,7	15,4	40,4	15,4	14,9	28,7	9,6	9,4	29,6	17,0
Robotnicy	15,8	20,9	9,2	20,5	28,8	10,4	18,3	33,2	11,4	19,6	35,2	9,9	28,2	45,4	5,7	20,8	38,2	6,7
Rolnicy	12,5	12,8	2,8	9,4	21,9	5,5	15,8	24,6	8,6	16,0	26,0	5,3	11,5	23,1	3,6	19,2	38,5	4,2
Ogółem	13,1	17,7	10,1	16,1	25,2	13,1	14,4	28,6	17,7	15,5	30,2	12,0	20,3	36,0	7,6	18,5	36,7	11,1

1 – % bezrobotnych w ciągu ostatniego roku

2 – % bezrobotnych w ciągu ostatnich czterech lat

3 – % tych, którzy łatwo znaleźliby pracę

Średnie znormalizowanych ocen prestiżu zawodów w latach 1991 – 2008

Tytuły zawodów i stanowisk	1991	1995	1999	2004	2006	IFiS 2008	CBOS 2008
Profesor uniwersytetu	83	80	81	77	80	79	81
Górnik	68	72	66	72	73	62	77
Strażak	-	-	-	-	-	-	80
Lekarz	75	75	73	69	76	74	74
Pielęgniarka	64	-	65	71	69	67	75
Nauczyciel	70	72	71	70	72	71	73
Biskup	72	-	-	-	-	-	-
Sędzia	72	71	70	62	-	-	69
Adwokat	-	-	-	59	-	-	67
Dyrektor przedsiębiorstwa/fabryki	72	64	64	59	67	68	67
Minister	77	62	59	48	50	53	54
Posel na Sejm	-	58	56	41	41	44	45
Radny gminy	-	-	54	-	-	-	53
Wojewoda	-	-	63	56	-	-	62
Prezydent średniego miasta/burmistrz	-	-	60	56	-	-	59
Starosta	-	-	59	-	-	-	58
Działacz partii politycznej	38	46	47	39	-	-	42
Etatowy pracownik Solidarności	42	-	-	-	-	-	-

Tytuły zawodów i stanowisk	1991	1995	1999	2004	2006	2008 IFiS	2008 CBOS
Przedsiębiorca – właściciel dużej firmy	69	60	62	58	65	67	65
Dziennikarz	63	67	61	65	-	-	65
Inżynier – analityk komputerowy	-	-	-	68	67	67	70
Inżynier pracujący w przedsiębiorstwie/fabryce	64	66	65	65	67	67	72
Technik sprzętu komputerowego	-	-	-	62	-	-	-
Księgowy	-	-	-	61	-	-	70
Ksiądz	61	55	55	59	62	61	58
Rolnik indywidualny na średnim gospodarstwie	58	61	56	67	59	58	69
Oficer zawodowy w randze kapitana	61	66	63	65	66	67	69
Policjant	58	62	61	61	63	61	63
Tokarz /ślusarz– robotnik wykwalifikowany	61	60	58	62	57	58	72
Murarz – robotnik wykwalifikowany	-	-	-	64	-	-	72
Kierowca autobusu	-	-	62	62	61	62	68
Makler giełdowy	-	53	56	54	-	-	59
Właściciel małego sklepu	53	52	53	59	56	57	63
Sprzedawca w sklepie	-	-	-	61	54	54	63
Doradca podatkowy	-	-	-	56	-	-	-
Agent ubezpieczeniowy	-	-	-	52	-	-	-
Urzędnik – referent	51	51	53	55	53	54	61
Sprzątaczką	-	-	-	61	52	52	62
Goniec	-	-	-	53	-	-	-
Robotnik rolny	46	-	-	55	-	-	-
Robotnik budowlany niewykwalifikowany	40	46	45	53	50	51	56

Samooceńca pozycji społecznej

Rok	1992	1995	1997	1999	2002	2005
Kategorie zawodowe						
Inteligencja	5,17	5,83	6,12	5,70	5,97	5,89
Niżsi umysłowi	4,61	4,98	5,47	4,89	5,57	5,13
Właściciele	4,84	5,13	5,68	5,35	5,29	5,44
Robotnicy	4,13	4,66	4,76	4,39	4,78	4,46
Rolnicy	3,83	4,68	4,63	3,62	4,55	4,35
Ogółem	4,33	4,87	5,14	4,63	5,12	4,84

Udział w kulturze

Kategorie zawodowe	Kategoria osób (w %):				
	mających powyżej 100 książek	Czytających książki co najmniej raz w tygodniu	Czytających codziennie gazetę	Korzystających z biblioteki co najmniej raz w miesiącu	Chodzących do teatru kilka razy w roku
Inteligencja	62,6	42,4	40,6	29,1	31,2
Niżsi umysłowi	49,2	36,4	26,4	21,8	21,9
Właściciele	42,9	25,8	33,3	4,8	4,8
Robotnicy	16,6	12,9	18,4	5,0	2,0
Rolnicy	6,2	8,3	7,6	4,0	0,8
Ogółem	31,1	22,2	22,3	12,8	10,2

Udział w wyborach (w %)

Kategorie zawodowe	Udział w wyborach (w %)				Udział w organizacjach samorządowych (w %)
	1991	1993	1997	2001	2002
Inteligencja	80,3	83,0	79,5	77,0	30,3
Niżsi umysłowi	62,1	69,1	65,9	65,5	21,4
Właściciele	60,3	54,5	64,9	66,7	20,5
Robotnicy	45,4	53,1	50,2	56,3	12,5
Rolnicy	49,2	48,0	51,8	59,8	15,2
Ogółem	54,1	59,1	58,6	62,1	17,8